

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

КАФЕДРА
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ПРАВА

Кафедра
конституційного
права України

ЮРИДИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
ЛЬВІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Матеріали VIII міжнародної науково-
практичної конференції

31 ЖОВТНЯ, 2024

м. ЧЕРНІВЦІ

УДК 342(477)(082)

М 34

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова);

Коломонець Тетяна Олександрівна, декан юридичного факультету Запорізького національного університету, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України (м. Запоріжжя, Україна;

Слінько Тетяна Миколаївна, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Хотинська-Нор Оксана Зіновіївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри юстиції Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (31 жовтня 2024р., Чернівці)/ редкол.: О.В. Щербанюк та ін. - Чернівці: 2024. 762 с.

До збірника увійшли матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 31 жовтня 2024 р.)

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалів, що були подані у рукописах.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Берченко Г.В. Судове тлумачення і неформальні зміни Конституції.....	15
Боровська А.О. Особливості правового статусу членів дорадчих органів судової системи України.....	20
Козакевич О.М. Діяльність органів суддівського врядування як зміцнення інституційної спроможності системи правосуддя.....	24
Коломоець Т.О. Премія для суддів місцевого суду: новація (не)можлива, (не)доцільна?.....	29
Летнянчин А.І. Меритократична ідея (принцип) в судовій реформі.....	35
Ніколенко А.М. Принцип соціальної справедливості в судочинстві.....	43
Савчин М.В. Інституційна стійкість системи правосуддя та війна.....	47
Сачко О. Доктринальні аспекти діяльності судової влади в правовій державі..	55
Фідря Ю.О. Добросовісність судді та її оцінка: спірні питання.....	60
Хотинська-Нор О.Н. Право судді на страйк: to be, or not to be.....	65

СЕКЦІЯ 2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ІДЕЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Бакун В.І. Анахронізм класичних теорій політичної легітимності.....	71
Birke Rainer. Die auslieferung an die Ukraine aus deutscher sicht.....	74
Бурдейний Ю.І. Порівняльне дослідження належної правової процедури та права на справедливий суд.....	87
Ватаманюк А.В. Вертикальний діалог між вітчизняними та європейськими суддями.....	92

Волкова Д.С. Судова практика у сфері правовідносин, пов'язаних з трансідентичністю: вітчизняний та європейський досвід.....	96
Гермак К.О. Дисциплінарна відповідальність суддів у країнах Європи.....	100
Дзядевич В.Р. Компаративна екзегеза підходів до визначення статусу суддів у відставці в зарубіжних юрисдикціях.....	104
Ковбас І.В. Коваль В.О. Європейський стандарт надання електронних адміністративних послуг.....	111
Міць А.М. Принцип незалежності суду в практиці Суду справедливості ЄС.....	117
Москвич Л.М. Особливості дисциплінарного права стосовно суддів в Німеччині.....	121
Нетіпа К.В. Європейські стандарти введення особливих правових режимів (надзвичайний та воєнний стан).....	126
Павшук К.О. Про реформування оскарження порушень виборчих процедур в Україні на прикладі естонського досвіду.....	131
Селіванов А.О. Смысл законів і права за римським публічним правом.....	135
Слінько Т.М. Європейські стандарти судочинства: пошук єдиних підходів у контексті судової реформи і викликів.....	140
Снігур М.В. Керівні принципи європейських судових процесів.....	145
Торончук І.Ж., Місюрко О. Історико-правові аспекти становлення та розвитку інституту суду присяжних в Ірландії.....	148
Шевчук С.В. Принцип верховенства права як критерій вступу до ЄС: європейські вимоги та практика Конституційного Суду України.....	153
Șcerbaniuc Oksana. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este un instrument de structurare a societății Europene.....	166

СЕКЦІЯ 3. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА СУДОВА АРГУМЕНТАЦІЯ

Байрачна Л.К. Перегляд судових рішень в контексті принципу верховенства права.....	171
Bzova Laura. Nulitatea hotărârilor judecătorești din cauza lipsei de motivație.....	175
Білокурська О.В. Особлива природа інституту окремої думки судді Конституційного Суду України: гарантія незалежності чи елемент доктринального дискурсу?.....	179
Боднар С.Б. Право інших осіб, чийх прав та інтересів стосуються угоди про визнання винуватості, на їх апеляційне оскарження.....	182
Волощук О.Т. Правосуддя для путіна: реальність чи утопія сучасної міжнародної кримінальної юстиції?.....	189
Гавалешко П.С. Електронні докази як засоби доказування у адміністративному процесі.....	194
Гаврилюк Р.О., Пацурківський П.С. Екстравертність медіації.....	203
Гольдберг Н.О., Горобчук К.М. Тактика проведення огляду місця події....	208
Гончарук Ю.Г. Роль та значення перекладачів у судових засіданнях: забезпечення рівних прав учасників судового процесу.....	211
Дутчак А.І. Антропосоціокультурне зміщення концептуальних підходів Верховного Суду до розуміння і тлумачення ним юридичної визначеності податкового права в умовах воєнного стану.....	214
Дутчак О.І. Розумність і справедливість рішення Верховного Суду у справі №320/3024/22 від 02.05.2024 (адміністративне провадження №к/990/24906/23).....	219
Ільченко І.П. Проблеми захисту прав та інтересів особи в суді касаційної інстанції.....	224
Каланча І.Г. Цифрова складова кримінального процесу України в науці та практиці: структурно-функціональний аналіз.....	229

Климкович І.Д. Суб'єкти процесу доказування.....	233
Кондрат'єва Л.А. Право неповнолітніх на отримання безоплатної правничої допомоги.....	235
Коцюбко І.В. Матеріально-технічне забезпечення діяльності країни-агресора, як підстава застосування судом санкції у виді стягнення в дохід держави активів підсанкційних осіб.....	239
Криштафович О. Тактика захисту у справах про декларування недостовірної інформації щодо виграшів в азартну гру чи лотерею.....	243
Kuzniak Andrii. Principiul formalismului în dreptul administrativ: analiza practică a practicii tribunalelor.....	246
Мічурін Є.О. Перспективи застосування альтернативних способів вирішення майнових спорів в Україні.....	249
Меленко О.В. Теоретико-методологічні засади та проблеми дослідження юридичної відповідальності.....	252
Мельник І.С., Онуфрієнко І.О. Переклад в цивільних процесах.....	257
Орловський О.Я. Медіація у сфері соціального захисту як важливий засіб захисту прав людини.....	262
Панкратова А.С. Консеквенціалізм у судових рішеннях.....	266
Паскар А.А. Відомості про наявність або відсутність електронного кабінету як нова вимога до змісту позовної заяви в адміністративному судочинстві.....	268
Перелигіна Р.В., Семенюк І.М. Звільнення від покарання як особливий захід кримінально-правового характеру (деякі питання міжнародно-правового регулювання).....	273
Proscurniak Oleg. Transformarea digitală a instanței de contencios administrativ.....	279
Сінькевич О.В. Окрема думка судді Конституційного Суду України: функції та доктринальне значення.....	281
Стоцький Р.М. Оцінка доказів в адміністративному судочинстві.....	286

Татулич І.Ю. Обов'язкова участь адвоката у деяких справах окремого провадження.....	288
Томин С.В. Припинення кримінального правопорушення та його роль у профілактичній діяльності правоохоронних.....	293
Тюфтії П.В. Рівні можливості для всіх: гендерна рівність у місцевих загальних судах Чернівецької області.....	297
Харитонova О.В. Перспективи медіаційних процедур в контексті домашнього насильства і насильства за ознакою статі.....	300
Худик А.М. Електронні докази як засіб доказування у справ щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1 ⁻¹ ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».....	302
Чебан В.М. Особливості судового розгляду в спеціальному кримінальному провадженні (in absentia).....	307
Шарафін О.В. Медіація як альтернатива судочинству.....	315
Шевчук В.А. Поняття стандартів, що застосовуються для вирішення виборчих спорів.....	319
Шевчук П.В. Вдосконалення реалізації запобіжних заходів щодо військовослужбовців.....	324
Шеремета С.А. Конформне тлумачення судами законодавства в узгодженому з конституцією України значенні.....	330
Юрчишин В.Д. Роль офіцерів зв'язку (liaison officers) при взаємодії органів досудового розслідування у кримінальному провадженні.....	335

СЕКЦІЯ 4. МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТІВ АДВОКАТУРИ ТА ПРОКУРАТУРИ В УКРАЇНІ

Басюк Ю.М. Етичні засади взаємодії адвоката із суддею в рамках судового процесу.....	340
---	-----

Бондарева М.В., Рабовська С.Я. Роль нотаріусу та суду при реалізації спадкових правовідносин щодо нерухомого майна, створеного з порушенням або недотриманням діючого законодавства.....	345
Гансецька В.В. Застосування ІТ у професійній діяльності адвоката в умовах воєнного стану.....	348
Гордієнко Ю.М. Встановлення нотаріусом зловмисності дій адвоката в процедурі встановленні дійсних намірів сторін правочину.....	353
Казанчук І.Д., Литочкін І.О. Використання електронних платформ в роботі адвокатської спільноти — важлива складова процесу модернізації інституту адвокатури в Україні.....	358
Клименко Г.О. Модернізація процедури складання кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю.....	363
Красножон О.М. Представницька функція прокуратури: визначеність підстав.....	366
Кучер Я.Р. Деякі особливості організації прокуратури Франції та питання її реформування.....	372
Осипчук А.В. Адміністративно-правове регулювання взаємодії Спеціалізованої антикорупційної прокуратури й інших правоохоронних органів.....	377
Пермінов Є.Т. Деякі особливості кримінально-правової охорони прав інтелектуальної власності.....	380
Плахотнік О.В. Законодавчі ініціативи щодо створення спеціалізованої воєнної прокуратури: аналіз та прогнози.....	385
Стефанчук М.М. Функції прокуратури поза межами сфери кримінальної юстиції: суспільна потреба чи концептуальне непорозуміння?.....	390
Тертишник В.М. Проблеми модернізації інститутів обвинувачення, захисту та правничої допомоги на основі принципів правової держави.....	396

СЕКЦІЯ 5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ТА РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ

Бондар І.В., Малярчук А.С. Спосіб захисту права як критерій визначення порядку присумового виконання судових рішень.....	402
Жукевич І.В. Судовий контроль за виконанням рішень у цивільному судочинстві: нереалізовані законодавчі ініціативи.....	407
Кур'ята В.В. Фактичні підстави участі адвоката у виконавчому провадженні.....	410
Селіванов О.А. Виконання судових рішень на територіях, прилеглих до зони бойових дій.....	415
Снідевич О.С. Щодо територіальної компетенції державних та приватних виконавців.....	419
Спектор А.С. Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання як передумова для відкриття виконавчого провадження.....	424
Черненко І.В. Проблемні аспекти сплати судового збору під час процедури судового контролю за виконанням судового рішення.....	428
Шиман Є.О. Принцип обов'язковості виконання рішень у виконавчому провадженні.....	433

СЕКЦІЯ 6. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ ФІЗИЧНИХ, ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Бойчук О.І. Історичні аспекти становлення і розвитку принципу свободи договору.....	438
Карбан М.І. Судовий захист права на свободу об'єднання: актуальні питання.....	443

Коваль Ю.О. Тлумачення принципу законності доктрини верховенства права Верховним Судом.....	448
Крайній П.І. Реалізація адміністративного оскарження у світлі нового Закону України «Про адміністративну процедуру».....	453
Остафійчук Л.А. Проблемні питання можливості виїзду з України під час дії правового режиму воєнного стану.....	458
Паламарчук А.І. Судовий захист права на доступ до інформації про стан навколишнього середовища в умовах воєнного стану.....	464
Самбор М.А. Застосування адміністративного затримання в умовах правового режиму воєнного стану під призмою законності.....	467
Синицин П.М. Колабораційна діяльність: окремі проблеми законодавчого визначення.....	472
Смокович М.І. Забезпечення права на доступ до публічної інформації в умовах правового режиму воєнного стану.....	476
Солодан К.В. До питання захисту права на відшкодування шкоди, завданої навколишньому природному середовищу, під час правового режиму воєнного стану.....	485
Харченко Т.М. Конституціоналізм та війна: від <i>in bello</i> до <i>post bellum</i>	489
Юрчишин В.М., Скуляк І.А. Особливості взаємодії процесуального керівника із слідчим суддею у кримінальному процесі під час воєнного стану....	494
Юрчишин П.В. Особливості та підстави проведення слідчого експерименту.....	500
Яременко М.С. Заборона політичних партій в судовому порядку як форма втілення войовничої демократії.....	507

Трибуна Молодого Вченого

Андрушка М.Р. Арбітраж та медіація: ключова роль адвоката.....	512
Arseniy Oleksandr. Principii de drept procedural administrativ și judiciar.....	514

Борисова Ю. Проблематика визнання та виконання рішень міжнародного арбітражу в Україні.....	516
Браташ Л.Є. Актуальність відновлення військової прокуратури як органу військової юстиції.....	522
Васильчук А.С. Аналіз законодавчих ініціатив щодо покращення здійснення екстрадиції в Україні.....	526
Власюк Є.П. Доктрини «плодів отруєного дерева» у кримінальному провадженні.....	529
Володько І.М. Проблематика визначення підслідності кримінальних проваджень: аналіз судової практики.....	533
Волошин Д.С. Проблеми та рішення щодо правового статусу і застосовного законодавства в договорі умовного зберігання (ескроу).....	536
Волощук В.О. Принцип конфіденційності як основа діяльності міжнародного третейського судочинства у сфері вирішення комерційних спорів.....	539
Воробець О.О. Медіація як ефективний інструмент альтернативного вирішення спорів в Україні.....	544
Габелко В.О. Проблемні питання дотримання адвокатом правил адвокатської етики при здійсненні ним викладацької діяльності.....	548
Герасименко О.В. Показання з чужих слів як джерело доказів в кримінальному провадженні.....	553
Гнатюк В.Ю. Необхідність надання керівнику САП повноважень щодо запитів на екстрадицію.....	555
Горобчук К.М. Особливості проведення тактики огляду місця події.....	559
Гринько В.В. Незалежність суддів як міжнародний стандарт судочинства: заборона втручання у здійснення правосуддя.....	562
Давидзон Д.О. Участь адвоката в процесі медіації як вид адвокатської діяльності.....	567
Данилюк О.В. Судовий захист прав та інтересів під час набуття права власності на землю.....	571

Дика С.Д. Участь в судовому засіданні в режимі відеоконференції.....	574
Дудка І.І. Ризики застосування технологій штучного інтелекту в цивільному судочинстві.....	579
Д'ячкова Д. Адвокатське самоврядування в ЄС та в Україні.....	584
Жерновеї Н.В. Аналіз європейського досвіду та європейських стандартів щодо організації судової системи в Україні.....	589
Золотаренко С.І. Доступ до правосуддя в екологічних справах: проблеми та перспективи розвитку.....	594
Зюбрицька М.О. Принцип гласності в цивільному судочинстві в умовах воєнного стану.....	598
Кейван С.П. Перспективи розвитку та впровадження альтернативних способів вирішення спорів в Україні: сучасний стан та міжнародний досвід.....	602
Кирилюк В.Р. Принцип диспозитивності в цивільному процесі: генезис та значення у вирішенні судових справ.....	607
Козьма І.В. Принцип процесуальної економії в цивільному судочинстві під час воєнного стану.....	611
Крикливець Я.О. Екологічна безпека в умовах воєнного стану: виклики і перспективи.....	616
Лавринюк Б.М. Судовий збір і доступ до правосуддя у світлі практики Європейського суду з прав людини.....	619
Линник Д.В. Судовий захист прав, свобод та інтересів під час надзвичайних ситуацій: аналіз механізмів, викликів та адаптацій в умовах воєнного стану в Україні.....	624
Лисак А.А. Проблеми розуміння категорії малозначних справ у цивільному судочинстві.....	628
Лозовська А.М. Відвід судді – гарантія неупередженості в цивільному судочинстві.....	632
Лупійчук Д.В. Спеціалізація суддів в Україні: за чи проти?.....	637

Мамчин М.П. Право на справедливий суд та довіра до правосуддя у світі практики Європейського суду з прав людини.....	640
Марищук А.О. Ратифікація Римського статуту в Україні: виклики для національного законодавства та системи правосуддя.....	644.
Марченко А.Р. Оцінка доказів отриманих внаслідок провокації вчинення кримінального правопорушення.....	649
Мельник М.Ю. Проблема перевантаженості Печерського районного суду міста Києва.....	653
Микитюк В.М. Доступність до правосуддя в реаліях війни.....	656
Нікітін М.А. Судова практика в системі джерел цивільного процесуального права України.....	661
Оксентій В.А. Особливості допиту як свідків іноземців та осіб без громадянства в цивільному процесі України.....	665
Олексюк Т.С. Принцип неможливості процесуального сумісництва в цивільному судочинстві.....	669
Охньовська І.М. Міжнародно-правові аспекти судового захисту екологічних прав громадян.....	672
Пастух Ю.О. Підстави відмови притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності щодо його неналежної поведінки.....	676
Пацурківський П.П. Правова конструкція <i>legitimate expectations</i> (легітимні очікування) Європейського суду з прав людини.....	681
Пердейко О.І. Сучасні проблеми реалізації юридичної відповідальності за воєнні екологічні правопорушення в Україні.....	686
Подолян А.Я. Від європейського досвіду до українських реалій: ефективність медіації в сімейних спорах.....	692
Попадич О.А. Дисциплінарне провадження щодо прокурора: актуальні питання строків.....	696
Пукліч С.В. Електронне судочинство в Україні: виклики та перспективи....	701

Романовська А.Р. Актуальні питання дисциплінарної відповідальності прокурорів в Україні.....	705
Романюк Б.О. Порухення професійних прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в умовах правового режиму воєнного стану.....	710
Сковронська В.Ю. Про практику Верховного Суду щодо розгляду екологічних справ.....	715
Тишківська А.Д. Особливості правового статусу прокурора-стажиста.....	719
Толкач А.Р. Судовий захист екологічних прав громадян в Україні в умовах правового режиму воєнного стану.....	724
Федан Л.О. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів в адміністративному судочинстві.....	728
Черножуков К.О. Заборона ототожнення адвоката з клієнтом: національні та міжнародні стандарти.....	732
Чопик А.О. Забезпечення права звернення до суду в електронній формі.....	735
Чорній О. Судді в соціальних мережах: стандарти поведінки.....	742
Швиденко А.С. Перспективи застосування інформаційних технологій у судочинстві під час війни.....	745
Шевчук О.В. Шляхи та способи активізації участі молоді у виборах.....	748
Шепель К.П. Гарантії справедливого судочинства: європейський досвід.....	753
Юркова А.Ю. Судовий захист прав на землю в умовах правового режиму воєнного стану.....	758

РЕАЛІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ОСКАРЖЕННЯ У СВІТЛІ НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ПРОЦЕДУРУ»

Крайній Павло Іванович

кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного права

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

(м. Чернівці, Україна)

Вітчизняне публічне право сьогодні знаходиться на новому етапі свого розвитку. Особливості реалізації та захисту прав та інтересів особи безпосередньо залежать від усвідомлення того яка модель відносин між такою особою та державою діє. Стаття 3 Конституції України чітко визначає що саме людина знаходиться у центрі діяльності усього механізму держави. Відповідні суб'єктивні права якими володіє особа не завжди можуть бути реалізовані нею самотійно. Як правило саме органи публічної влади, їх посадові особи забезпечують відповідний рівень реалізації та захисту таких прав для кожної особи індивідуально в межах тих нормативних вимог що передбачені європейським та національним законодавством.

Адміністративна процедура є важливим інститутом адміністративного права. Її запровадження стало певним водорозділом між тим як особа могла реалізувати своє право шляхом видання адміністративного акту без можливості брати активну участь у такій процедурі на рівні з органом що його видає та тим як сучасне адміністративно-процедурне законодавство визначило на сьогоднішній день широкий спектр матеріальних та процесуальних важелів для прийняття адміністративного акту з врахуванням позитивної зарубіжної практики.

Розглядаючи окремі її окремі етапи вбачається що кожен із них вимагатиме формування правозастосовної практики оскільки Закон України «Про адміністративну процедуру» вплине на значну за обсягом кількість нормативних

актів якими регулюються правовідносини за участю органів публічної влади та визначеному механізму оскарження особою негативного на її думку рішення [1]. Тобто, вищезазначений закон виступатиме у якості загального нормативного акту який вплине на законодавство спеціальне яким визначено адміністративне оскарження. Так виглядає ідеальне впровадження Закону із застосуванням правил що регулюють впровадження нового законодавства. Однак з реальністю таке правило не часто співпадає. Це проявляється у тому що орган влади який наділений повноваженнями приймати рішення через видання адміністративних актів може відступати від встановленого законодавством порядку прийняття таких рішень. І це може призвести до прийняття несправедливого, незаконного рішення чим порушуються прав та інтереси особи. Тому захист прав та свобод особи за допомогою адміністративного оскарження є одним із фундаментальних елементів системи гарантій у відносинах особи з органами влади в Україні.

Кожна держава по-різному врегульовує питання гарантування права на адміністративне оскарження. Проте можемо виділити загальновизнані дві форми якими може скористатись особа: судова та адміністративна. Якщо проводити їх змістовне та функціональне порівняння то ми побачимо що адміністративне оскарження характеризується своєю простотою (не потрібно подавати позовну заяву до адміністративного суду згідно вимог процесуального законодавства), швидкістю (терміни розгляду таких скарг є значно меншими ніж ті що встановлюються під час судового захисту). У тому випадку якщо особа залишилась не задоволена результатом застосування цієї форми захисту вона має право на судовий захист. Проте їй необхідно буде звернутись за кваліфікованою правовою допомогою (як правило, це вимагатиме від неї витрачання матеріальних ресурсів) та довші строки розгляду її заяви відповідно до вимог адміністративно-процесуального законодавства.

Зміни що відбулись із прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» вимагають проведення наукових досліджень не лише тих нововведень які визначені у цьому нормативному акті але й окремих його інститутів які

вдосконалені з врахуванням зарубіжного досвіду. До такого можемо віднести адміністративне оскарження яке є елементом механізму захисту права особи на захист як від дій органу публічної влади у випадку відмови у виданні адміністративного акту, порушенні процедури його видання або ж негативних наслідків які настануть у випадку набрання чинності таким актом.

О.О. Маркова стадії, етапи та окремі процедурні відповідно формують внутрішню будову адміністративної процедури що обумовлюються тим яка саме адміністративно-процедурна діяльність здійснюється [2, с. 153]. Ми погоджуємось з думкою вченої адже норми Закону України «Про адміністративну процедуру» визначають у окремих розділах окремі етапи адміністративної процедури.

В той же час, адміністративне оскарження виокремлено у окремий розділ що здійснюється у вітчизняному законодавстві на рівні загального закону вперше адже в нашій державі не було єдиного нормативного акту яким врегульовувалося б питання адміністративного оскарження. Загальна модель оскарження до ухвалення Закону України «Про адміністративну процедуру» була відображена в окремих нормативних актах. Основне нормативне врегулювання здійснювалось та продовжує здійснюватись діючим Законом України «Про звернення громадян» [3]. Водночас проєкт нового Закону України «Про звернення громадян» потребує якнайшвидшого прийняття адже за висновками Головного науково-експертного управління Верховної Ради України «Закон «Про адміністративну процедуру» не розповсюджує сферу дії на розгляд звернень, пов'язаних з діями та/або бездіяльністю, рішеннями, прийнятими державними органами, об'єднаннями громадян, медіа, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, якщо вони не здійснюють функції публічної адміністрації, не беруть участі у реалізації адміністративних процедур» [4]

Як зазначає В.П. Тимощук адміністративне оскарження являє собою окремий спосіб захисту особою своїх прав у публічно-правових відносинах де орган публічної влади є обов'язковим їх учасником. Він може бути застосований у тому випадку якщо посадова особа чи орган на думку особи прийняли незаконне

рішення, вчинили дію чи утримались від вчинення такої. При цьому таку звернення реалізується шляхом звернення до вищестоящего органу. надісланні [5, с. 162]. Така думка є визнаною на теоретичному рівні та відображена у тексті Закону України «Про адміністративну процедуру» який окрім загальних положень та визначень передбачає окремі статті та розділи якими деталізується порядок адміністративного оскарження особою відповідного рішення (адміністративного акту) якщо такий негативно впливає на права, свободи чи інтереси особи або ж відповідної дії (чи бездіяльності) під час одного з етапів такої процедури якщо така теж негативно впливає на особу.

Наприклад, ст. 78 Закону визначає чіткі вимоги з якими особа може звернутись під час такого оскарження: «припинення вчинення адміністративним органом певної дії; визнання дії адміністративного органу протиправною та усунення її наслідків; виконання адміністративним органом іншої дії, на яку особа має право і яка не була виконана на її вимогу; визнання протиправним та скасування адміністративного акта чи окремих його положень; визнання протиправним виконаного адміністративного акта чи окремих його положень, що призвело до настання незворотних правових наслідків; б) вчинення адміністративним органом необхідних дій з метою відновлення порушеного права, свободи чи законного інтересу особи, а також усунення негативних наслідків, відшкодування матеріальної шкоди; визнання бездіяльності адміністративного органу протиправною та зобов'язання вчинити певні дії» [1].

Як бачимо законодавець зробив спробу чітко визначити перелік вимог які формуватимуть предмет розгляду у конкретній справі. Окрім загальних вимог заявнику необхідно деталізувати свою скаргу з викладом детальних фактів що на її думку призвели або ж можуть призвести до порушення права особи. В той же час це не позбавляє особу можливості реалізації права на захист через звернення до суду в порядку КАС України.

На думку І.В. Ковбаса та П.І. Крайнього «... у подальшому потрібно зосередити увагу на формуванні однорідної правозастосовної практики, що

обумовлюється єдиним підходом до тлумачення норм процедурного законодавства. На початковому етапі варто налагодити комунікацію представників (посадових осіб) адміністративних органів та суддів адміністративних судів з метою проведення заходів, у ході яких слід зосередитися на ключових положеннях, нормах, що не реалізуються на практиці, та встановити причини таких випадків» [6, с. 108].

Окремим питанням яке потребуватиме додаткової уваги та вивчення під час застосування положень Закону України «Про адміністративну процедуру» буде можлива неузгодженість вимог загального закону із спеціальними нормативними актами. На нашу думку спеціальне законодавство повинно діяти лише у виняткових випадках які є обґрунтованими. Такі випадки можуть стосуватися певних різновидів адміністративних процедур. Проте такі особливості повинні відповідати принципам адміністративної процедури які визначені загальним законом.

Список використаних джерел:

1. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 10.06.2024).
2. Маркова О.О. Оскарження адміністративного акта в межах адміністративної процедури: порівняльно-правовий аналіз. Вісник ХНУВС. 2023. №2 (101). с. 151-162.
3. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text> (дата звернення: 16.08.2024).
4. Картка законопроекту - Законотворчість. Електронний кабінет громадянина. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43836> (дата звернення: 16.08.2024).
5. Тимошук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії : монографія. Київ : Конус-Ю, 2010. 296 с.

6. Ковбас І. В., Крайній П. І. Адміністративна процедура за законодавством України та окремих зарубіжних країн (порівняльно-правове дослідження). Проблеми законності. 2023. Вип. 163. С. 93–110.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИЇЗДУ З УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Остафійчук Людмила Аурелівна

кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри процесуального права

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

(м. Чернівці, Україна)

Питання щодо можливості виїзду з України громадянам чоловічої статі віком від 18 до 60 років під час дії правового режиму воєнного стану в Україні та правових підстав обмеження цього права є актуальним з огляду на інтерес до нього у наукових колах, наявністю неоднозначної судової практики, а також у зв'язку із перебуванням на розгляді у Європейському суді з прав людини заяв громадян України Кузьменка А.В. (заява №16877/23), Коніченка О.В. (заява №57699/22) і Дорондова К.В. (заява № 29499/23) проти України про порушення Україною її зобов'язань за Конвенцією щодо заборони на виїзд з країни в умовах воєнного стану.

Право кожного вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом, гарантується у ст. 33 Конституції України. Стаття 2 Протоколу № 4 до Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, ратифікованого Законом України від 17.07.1997 №475/97-ВР, містить важливі положення, які чітко вказують за яких умов можливі такі обмеження, а саме, якщо вони «передбачені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної чи громадської безпеки, для підтримання публічного порядку, запобігання злочину, для захисту здоров'я чи